

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 19. februarja 1940

Cena posamezni številki din 1'50

Skrbite se za svoje zadeve!

Za italijansko javnost velja danes geslo: Skrbite za svoje lastne zadeve! Vodilni italijanski ljudje menijo, da je čisto nepotrebno, da bi se Italijani zanimali in razburjali zaradi raznih neveselih dogodkov, ki se dogajajo po svetu. Za vse te dogodke naj se zanimajo le toliko, kolikor je neobhodno potrebno. Zato tudi italijanski listi objavljajo zunanje politične vesti večinoma na drugi in tretji strani, dočim velja prva stran predvsem in včasih tudi izključno italijanskim notranjim zadevam, kakor izvajanju agrarne reforme na Siciliji, kolonizaciji cesarstva, pripravljalnim delom za veliko svetovno razstavo l. 1942. v Rimu itd. Ustvarjajočemu delu doma naj torej velja predvsem pozornost italijanske javnosti!

Ne bi bilo napačno, če bi tudi naša javnost postopala podobno, ker se danes vsi mnogo preveč razburjamo zaradi zunanjih dogodkov. In razburjamo se tudi čisto po nepotrebnem, ker na eni strani itak sami na njih razvoj ne moremo vplivati, a tudi nočemo, ker hočemo vendar ostati nevtralni! Razburjamo se pa tudi po nepotrebnem, ker so dogodki dokazali, da se naša zunanja politika vodi dobro in da smemo v tem pogledu zaupati Beogradu. Sedaj po sporazumu še toliko bolj, ker tudi Zagreb pazi, da se naša nevtralnost obvaruje.

Zato ni treba, da se za tuje zadeve čezmerno zanimamo, temveč je mnogo bolj pametno in potrebno, da posvečamo večjo pozornost svojim zadevam. Imamo pa tudi več ko dovolj vzrokov, da za svoje zadeve prav zelo skrbimo, saj ni skoraj niti ene panoge v našem javnem življenju, ki se ne bi mogla z delom in vestnostjo prav znatno dvigniti.

Prometna vprašanja, kmetijstvo, trgovina, šolstvo, industrializacija, finance, socialna politika itd., itd., povsod je še njiva le slabo obdelana in povsod je treba napraviti še silno mnogo. Zato bi bilo tudi za nas pravilno, če bi se predvsem posvetili ustvarjajočemu delu in če bi vsa javnost sledila prizadevanjem, kako se dokončuje ta ali ona velika naloga.

Razume pa se, da to ustvarjajoče delo ni prav mogoče, če ga ne pospešuje naša javna uprava ali če nimajo zanj smisla politični voditelji. Da bi ga začela v resnici pospeševati naša birokratizirana javna uprava, je le malo upanja, ker birokrati še nikjer na svetu niso imeli ne smisla ne veselja za ustvarjajoče delo. Birokrati se vedno izgubljajo v mrtvih črkah tudi najbolj zastarelih predpisov.

Pač pa bi morali upati, da bi naši politični voditelji vendarle mogli imeti smisel za ustvarjajoče delo. Prerekanje, ki danes izpolnjuje našo notranjo politiko, je z ozirom na napetost zunanje politične situacije ne le odveč, temveč že naravnost nevarno. Zato pa tudi nima na ljudstvo prav nobene posebne privlačne sile, ker hoče ljudstvo praktičnih uspehov politike, takšnih uspehov, s katerimi se bo njegov materialni položaj izboljšal.

Dotikrat se čujejo tožbe, da ni zavest našega ljudstva dovolj močna. Ni tega ljudstvo samo krivo. Dajte ljudstvu prepričanje, da se dobro dela, da se mnogo dela in

takoj se bo zboljšala tudi njegova zavest. Ali je treba, da morajo ljudje leto za letom gledati iste neuspehe, ko bi bilo dostikrat treba le malo dobre volje in dotična napaka bi se odpravila? Ali je treba, da ljudje leta in leta zaman zahtevajo kakšno zboljšanje, čeprav se ve, da je dotično zboljšanje potrebno?

Ustvarjajoče delo je najboljša propaganda za nacionalno in državljansko zavest. Zato pa je treba tudi ustvarjajočemu delu dati prednost pred vsem drugim delom. Nikakor ni res, da ne bi bilo tudi pri nas mnogo ustvarjajočega dela, toda vse to delo je premalo povezano med seboj in se premalo medsebojno podpira. Poleg tega

pa je z ozirom na velikanske potrebe tudi še preskromno.

Brigajmo se predvsem za svoje zadeve in ne razburjajmo se zaradi tujih. Skrbimo, da bo ustvarjajoče delo zajelo vso našo javnost, z ustvarjajočim delom pa bomo prišli tudi do sodelovanja, čigar potrebo vsi uvidevamo, ki ga pa nikakor ne znamo izvesti.

Hrvatski finančni strokovnjaki proti novi davčni reformi

»Finansijski arhiv«, ki izhaja v Zagrebu in ki ga izdajajo hrvatski finančni strokovnjaki, univerzitetni profesorji in docenti, je objavil naslednji članek univ. doc. dr. Zlatka Herkova o sedanjih davčnih reformi:

Gotovo je, da izredne razmere zahtevajo tudi izredne žrtve. Ravno tako ne more nihče tajiti, da živimo danes v izredno težkih razmerah, ki opravičujejo tudi najtežje žrtve ter da smo se zavedali, da se bodo takšne žrtve tudi zahtevale. Čeprav torej niso prišli novi davčni predpisi, ki nam jih je prineslo novo leto, nepričakovano, so vendarle izzvali konsternacijo v vseh krogih davčnih zavezancev. Celotno odkrito upiranje, ki niti ni neopravičeno. Pristojni činitelji so si preveč lahko zamislili izvajanje tako dalekosežnih določb, ki jih vsebujejo novi davčni predpisi. To dokazuje v prvi vrsti činjenica, da je od dneva objave teh predpisov v beograjskih listih pa do dneva uveljavljanja teh predpisov minilo le nekaj dni. V tem kratkem roku si niso mogli davčni zavezanci teh predpisov niti nabaviti, kaj šele, da bi proučili to tako težko snov, ki dela celo strokovnjakom težave. To je velika napaka, ki se nikakor ne more opravičiti, tem manj, ker so določene za prekrške teh predpisov silno težke kazni, mnogo težje, kakor pa so bile dosedaj v naši davčni zakonodaji v navadi.

Pa tudi sama vsebina novih predpisov izdaja naglico, s katero se je delalo. Glavna značilnost predpisov je pomanjkanje sistema ter nepopolnost pri premajhnem upoštevanju gospodarskih razmer. Davčni predpisi morajo biti takšni, da ne ovirajo naravnega razvoja gospodarske delavnosti in da ne dajejo gospodarstvu na silo krivo smer. Novi predpisi pa bodo to vsekakor povzročili.

Pavšaliranje obrtnikov ima n. pr. nepričakovane posledice, ker je izzvalo odpuščenje pomočnikov v tako velikem številu, da bo iz tega nastalo novo težko socialno vprašanje. To pa edino zaradi nepopolnosti dotičnih predpisov. Manjka jim prehodna določba, da je za pavšaliranje za sedanje leto odločilno, če je posamezni obrtnik v letu 1939. imel dva pomočnika ali ne. Zaradi tega se more doseči z odpustom nadštevilnih pomočnikov v času vlaganja prijave pavšaliranja. Prav tako manjka predpis o obrtnikih, ki dajejo izdelovati svoje proizvode izven svoje delavnice, n. pr. na akord. Na takšen način se more uspešno izigrati zakon, ne samo na škodo države, temveč tudi onih pomočnikov, ki bodo zaradi tega ostali brez dosedanje službe.

Določba o vodenju knjig je povzročila veliko število opustitev obratov. Minimalni davek pri pri-

dobnini ni nič drugega kakor davek na kapital ter bo zato povzročil beg kapitala iz gospodarstva. Določbe o obdačevanju tujih podjetij za posle, sklenjene v državi, ne upoštevajo mednarodnih običajev, da se dvakratno obdačevanje prepreči ter bodo zato izzvale reakcijo v tujini.

Največja napaka novih predpisov pa je, da jim manjka bistveni pogoj, da bi dajali državljanom zavest pravne varnosti. Manjka v njih vsaka obveznost davčnih oblasti na zakonitost.

Tu bo imelo n. pr. pooblastilo davčnim oblastem, da delajo po svobodni oceni, nedogledne posledice. Samo sum teh oblasti, da ni davčni zavezanec v svojih knjigah izkazal ves dohodek, jim daje pravico do svobodne ocene. Svojeja suma ni treba davčni oblasti z ničemer dokumentirati. Protidokaz mora podati davčni zavezanec, kar je amoralno! Ker kako naj nudi davčnim oblastem dokaz, če pa njegovim knjigam ne verujejo, a odklonitev verodostojnosti knjigam jim ni treba utemeljiti.

Hitrost, s katero se je delalo, dokazuje tudi nepopolnost posameznih določb. Tako se je n. pr. pri minimalni pridobitini pozabilo na določbo o samoupravnih dokladah. Kaj bo služilo pri tem davku kot osnova za odmero samoupravnih doklad? Nepopolna je določba o kazenski odgovornosti zastopnikov in opolnomočencev, ker se je pozabilo na najvažnejšo skupino zastopnikov, namreč na zakonite zastopnike (varuhe nedoletnih, upravitelje konkurznih mas, zapuščin in podobno), na katere se novi predpisi ne nanašajo.

Nejasnosti v zakonu bodo otežile delo davčnih oblasti ter povečale pravno negotovost. V tem oziru gre prvenstvo določbi o

pravni zavezanosti samostojnih fondov in zapuščin. Kateri in kakšni fondi ter ustanove spadajo pod to davčno zavezo?

Pa tudi s temeljnimi nalogami pravnega reda so novi davčni predpisi v nasprotju. Treba je tu opozoriti le na finančna sodišča, ki morejo izrekat zelo občutne kazni, tudi zaporne, čeprav niso neodvisna.

Tudi predpisi o prometnem davku niso boljši. Z nepotrebno spremembo tarifnih števil se je povzročila popolna zmešnjava. Komu je bilo to potrebno?

Največji očitak novim predpisom pa je ta, da so bili izdani, ne da bi bile davčne oblasti predhodno usposobljene, da jih tudi pravilno izvajajo. Nesposobnost teh oblasti se kaže celo pri sami centralni oblasti finančnega ministrstva, ki bi moralo po novih predpisih, uredbah in naredbah mnogo odrediti, a tej svoji dolžnosti ni dosedaj zadostilo. Tako je n. pr. predvideno, da bo davčni oddelek predpisal način vodenja knjige prometa, toda tega — vsaj kolikor nam je znano — ni storil, čeprav so za nevedenje knjige prometa določene naravnost drakonične kazni!

Že samo ta površni pregled novih predpisov jasno dokazuje, da ti v nobenem oziru ne zadovoljujejo.

Zato trdimo, da se bodo morale spremembe izvršiti in da se morajo te spremembe pred prvim izvajanjem temeljito in strokovno pregledati. Tega ne more preprečiti niti to, če odločujoči odklanjajo spremembe.

Čim prej se začne revizija, tem bolje, ker se danes še ne morejo predvideti vse slabe posledice, ki jih bodo imeli ti predpisi.

Banski svetniki proti krošnjiarski nadlogi

Pri debati o proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo so mnogi banški svetniki nastopili tudi proti krošnjiarski nadlogi ter zlasti podčrtali, da vse prebivalstvo trpi zaradi te nadloge.

Tako je banški svetnik Kac iz Slov. Bistrice odločno zahteval, da se krošnjiarstvo odpravi, in vsak način pa prepreči krošnjiarstvo z manufakturnim blagom. Zaradi strožjega nadzorstva nad krošnjiarji v mestih so se sedaj ti razširili na podeželje. Krošnjiarji so sijajno organizirani, mnogo bolje ko trgovci. Krošnjiarji prodajajo vse mogoče blago, tudi prepovedano blago,

dostikrat pa tudi ukradeno blago.

V celoti se je pridružil izvajanjem banskega svetnika Kaca o nujni potrebi prepovedi krošnjiarstva banški svetnik Smolčnik iz Slovenjega Gradca.

Posebno učinkovite pa so bile besede banskega svetnika Jana iz Radovljice. Naglasil je, da govori le kot kmetovalec, ne pa kot zastopnik na krošnjiarskem vprašanju direktno zainteresiranih slojev. Kot kmetovalec pa mora reči, da je postalo krošnjiarstvo za podeželsko ljudstvo prava nadloga.

Kmetске gospodinje se v dopoldanskih urah zaklepajo v svojih hišah iz strahu pred nasilnimi krošnjiarji.

Krošnjiarji so hujša nadloga ko cigani in berači.

Če že ni mogoče odpraviti beračev, naj se prepreči vsaj krošnjiarstvo, ker bo s tem ustrezno davni želji kmetškega prebivalstva.

S tem je potrjeno to, kar smo vedno trdili, da namreč krošnjiarstvo ne škoduje le legalni trgovini, temveč tudi kmetškemu ljudstvu. Navedli smo tudi polno primerov, kako so ljudje preplačali krošnjiarsko blago in izgubili pri enem samem kosu sukna tudi po več sto dinarjev. Opozorili smo na razne trike krošnjiarjev, na njih sleparije, ko so na najgrši način izkoriščali sočustvovanje ljudi z nesrečno usodo Čehov in Poljakov ter se izdajali za begunce iz teh dežel, ki bodo prodajali manufakturno blago skoraj zastoni.

A ne samo to! Navedli smo tudi konkretne dokaze o nasilnosti krošnjiarjev. To je sedaj potrdil tudi banški svetnik Jan. V svoje hiše se morajo zaklepati kmetске gospodinje, da so varne pred krošnjiarji.

Na zasedanju banskega sveta pa je bila potrjena tudi naša trditev, da prodajajo krošnjiarji tihotapske in ukradeno blago.

Že prava ciganska nadloga so postali krošnjiarji, ugotavlja gorenjski kmetovalec na zasedanju banskega sveta.

Mislimo, da so vsa ta dejstva, vse te pritožbe ljudstva tako težke, da se pač ne smejo več omaloževati, temveč že enkrat napraviti nelegalnemu, nasilnemu in škodljivemu krošnjiarstvu konec.

Uredba o krošnjiarstvu naj se že enkrat izda, in sicer uredba, ki bo jasno in odločno prepovedovala vsako krošnjiarstvo razen krošnjiarstva z lastnimi proizvodi.

Trgovina, od katere se zahtevajo tako veliki davki, sme pač s polno pravico zahtevati, da se obvaruje pred nelegalno trgovino.

Kdo ima prav?

Kartel ali g. Goll

To vprašanje moramo zlasti po drugem pismu g. Golla obnoviti.

Ali ima prav g. Goll, ki objavlja vedno nove očitke na naslov bencinskega kartela, ali ima prav bencinski kartel, ki se kratkoma sklicuje na to, da so po zakonu karteli pod državnim nadzorstvom?

Imamo velik respekt pred državnim nadzorstvom, toda doživeli smo tudi vse polno primerov, da to nadzorstvo ni bilo vedno tudi učinkovito.

Nihče nam ne more zameriti, če kar načelno ne verujemo v učinkovitost vsakega državnega nadzorstva in če zato pričakujemo od državnega nadzorstva nad bencinskim kartelom, da čisto konkretno pove, kako je svojo kontrolo izvrševalo.

Zato smo tudi pozvali to državno kontrolno oblast, da pove čisto konkretno, kako je svojo nadzorno oblast izvrševalo in če je pooblastilo oziroma dalo bencinskemu kartelu pooblastilo, da se krije z njegovim nadzorstvom.

Toda državno nadzorstvo molči in ne pove, če so upravičeni očitki g. Golla, niti se ne izjavlja o delu bencinskega kartela.

Tako je javnost še nadalje postavljena pred vprašanje:

Kdo ima prav?

Ali g. Goll ali bencinski kartel? Ali pa državno nadzorstvo, da na ta vprašanja sploh ne odgovori?

Norveški kapitan je odgovoril, da je to nepotrebno, ker je bil parnik večeraj preiskan v Bergenu in je bilo vse v redu, Angleški rušilec se je nato umaknil iz pristanišča, na novo povelje admiralaritete iz Londona pa se je vrnil v fjord ter pristal tik ob boku nemškega parnika. Prišlo je do kratkega boja med obema posadkama ter so bili 4 nemški mornarji ubiti, 5 pa težko ranjenih. Nekateri so se vdalili, drugi pa so poskakali v morje. Nato je rušilec rešil nad 300 angleških oficirjev in mornarjev, ki so bili skriti v spodnjih prostorih ladje. Bili so z ladje, ki jih je potopila oklopna »Admiral v. Spees«, katere pomozna ladja je bil parnik »Altmark«. Osvobojene mornarje so takoj prepeljale angleške ladje na Anglesko.

Fincem se je posrečilo, da so se v redu umaknili na drugo obrambno črto v Mannerheimovem obrambnem pasu. Sovjetski napad so popustili, ker Sovjeti očitno zbirajo čete za nadaljevanje ofenzive.

Denarstvo

Položaj na beograjski borzi nespremenjen

Blaga na borzi je malo in posli so neznatni. Večina tečajev državnih vrednostnih papirjev je neznatno nazadovala. Delnice Narodne banke so se začele zopet popravljati in bližnji stari višini 7500—din. Primerjava tečajev ob začetku in koncu prejšnjega tedna nudi naslednjo sliko:

	9. II.	16. II.
2,5% vojna škoda	429—	428—
7% investicijsko p.	99—	99—
4% agrarne obv.	53'50	53'50
6% begluške	77'75	77—
6% dalm. agr.	72'50	71—
7% Blair	90—	90—
8% Blair	98—	97'50
6% gozdne	71—	70'50
7% Seligman	101—	101—
7% stabilizacijsko	98—	97'50

Angleški funt je nazadoval od 218'54 na 217'25. New York je bil ves teden po 5500. V svobodnem prometu so beležile devize: Zeneva 1233'18, Bruselj 926'73, Pariz 123'07 in Amsterdam 2922'02.

Klirinška marka je bila ves teden po 1477. Grški boni so padli od 31'25 na 30'25.

Mednarodni devizni trg.

Pretekli teden ni bilo na mednarodnih borzah nobenih pomembnih sprememb, le zaveznikiški valuti in kodanjska so nekoliko nazadovala. Sicer pa je posel na velikih mednarodnih borzah zelo nazadoval. Gibanje tečajev je razvidno iz naslednjih tečajev na pariški borzi:

	10. II.	17. II.
Pariz	10'05	10'00
London	17'75	17'65
New York	446—	446—
Amsterdam	237'20	236'80
Milan	22'51	22'52
Bruselj	75'05	75'05
Berlin	178'75	178'75

V angleških strokovnih finančnih listih se je razvila debata, ali se naj angleški funt revalorizira ali ne. Zagovorniki revalorizacije pravijo, da je bila devalvacija v začetku vojne za skoraj 15% škodljiva, ker se je zaradi tega tudi življenje podražilo. Če bi pa se dvignila veljava funta, bi se tudi znižala cena za surovine, ki jih mora Anglija uvažati. Nasprotniki revalorizacije pa pravijo, da je stabilizacija mnogo manjše zlo, kakor pa bi bile posledice nove revalorizacije, ki bi povzročila veliko zmešnjavo na deviznem trgu, a tudi v zunanji trgovini.

Finančni minister je izdal naslednji odlok: Kredit v naši državi se sme dovoljevati domačim pravnim in fizičnim osebam z jamstvom tujih pravnih ali fizičnih oseb samo na podlagi predhodnega pooblastila devizne direktorije. Narodne banke ne glede na to, če se dobi od tujcev garancija. S tem odlokom se naj omogoči kontrola in evidenca nad tujimi krediti in jamstvi v naši državi.

Po podatkih Priv. agrarne banke so plačali kmetijski dolžniki 1. 1937 143,4 milijona din, 1. 1938. 130,4, lani so plačali le 64,7 milijona din. Od te vsote odpade na centralo v Beogradu 31,7, na podružnico v Ljubljani 19,5, v Zagrebu 9 in v Sarajevu le 4,4 milijona din. Kmetje plačujejo vedno manj svoje dolge, kar je posledica one škodljive demagogije zaradi kmetijskih volivnih krogov.

Zlate rezerve Švedske in Norveške se v zadnjih mesecih stalno nizejo. Od avgusta 1939. na 28. januarja 1940. so se švedske zlate rezerve znižale za 158,9 na 623,4 milijona švedskih zlatih kron, norveške zlate rezerve pa so v istem času padle za 50,9 na 185,5 milijona norveških zlatih kron. Zalogo so padle, ker sta obe državi nakupili zaradi oboroževanja in naganjanja zalog velike količine blaga v tujini. Zato je bila tudi trg. bilanca obeh držav močno pasivna. Nova uredba o »Jugoslav. Phönix« je bila objavljena v »Služb. novinah«. Po tej uredbi nimajo zavarovanci pravice do odkupa ali posojila na premije do 1. julija 1940.

Britanska trgovina in finance

Po angleških virih

Surovine in proizvodnja

Položaj britanske industrije je posebno dober zaradi svobodnega dostopa do prekomorskih proizvodov in zaradi sistema trgovine, ki nudi tujim državam vedno pripravljen trg v Veliki Britaniji.

To je zelo važno za kovinsko industrijo, posebno jekleno, ki nikoli še ni bila tako važna kakor sedaj in še nikoli ni Velika Britanija proizvedla toliko jekla. Celotna kapaciteta za proizvodnjo jekla v Britanskem imperiju dosega danes 18.500.000 ton letno — od tega 14% mil. samo v Veliki Britaniji, medtem ko je bila kapaciteta ob začetku zadnje vojne samo 9.000.000 ton. Pri tem so cene jekla le malo narasle in so še vedno najnižje na svetu.

Tudi proizvodnja nekaterih drugih kovin je znatno narasla od časa zadnje vojne; tako n. pr. je imperij proizvedel 1. 1914. samo 85.000 ton bakra in 130.000 ton svinca, medtem ko sedaj proizvaja 600.000 oziroma 630.000 ton. Proizvodnja niklja je narasla od 20.000 na 95.000 ton, aluminija od 13.900 na 88.000 ton in azbesta od 98.000 na 344.000 ton.

Razen domače proizvodnje narasla tudi nakup v tujih deželah. Ministrstvo za vojne zaloge že sedaj kupuje surovine v letni vrednosti 150.000.000 funtov, tako da bodo našle tuje države gotovo tudi v bodoče dober trg v Veliki Britaniji.

Ustaljenost trgovine

Močna pozicija britanskega investicijskega trga odseva denarno in industrijsko močno pozicijo Velike Britanije. Ako vzamemo n. pr. nekatere navedbe z londonske borze v drugem tednu januarja tega leta, vidimo da so donosale delnice dveh tipičnih angleških železniških družb po nad 6%, in prav tako delnice sedmih največjih pivovar.

To so čisto domača podjetja, toda isto velja tudi za podjetja z investicijami v tujih državah. Tako n. pr. devet velikih bank z investicijami v vseh mogočih državah plačuje na delnice po več ko 5%; v skupini železa in jekla plačuje 10 največjih britanskih tvrdk preko 7%; dve ladjedelniški družbi plačujeta preko 9%, dve tvrdki za izdelovanje električnih aparatov preko 6%; tri motorne tovarne preko 7%, dve aeroplanski tvornici preko 8%; in cela vrsta trgovin na drobno in na debelo preko 7%. Še najvažnejše pri tem dobrem položaju trgovine in investicij pa je to, da gre skoraj vseskozi za tvrdke, ki imajo dosti prometa z inozemstvom.

Bankarstvo in zavarovanje

Pogosto se trdi, da spadata moč in varnost angleškega bankarstva in zavarovanja med važna obrambna orožja Britanskega imperija. Tudi poročilo o 1. 1939. nam to potrjuje. Tako je bil n. pr. dobiček petih vodilnih londonskih bank kljub negotovosti in krizam v 1. 1939. nadpovprečno dober; njihov kosmati dobiček je dosegal 2% več kakor 1938. leta. Čisti dobiček je pa zaradi večjega obdačenja ostal z 8% mil. funtov nekoliko (za 750.000 funtov) nižji kakor 1938. leta. Zato so se pa bančni viri precej razširili, posebno od začetka vojne sem.

Na drugem mestu po važnosti v angleškem denarnem življenju stoje zavarovalne družbe, pri katerih je široko občinstvo neposredno udeleženo. Vojna se je začela ravno v času, ko se običajno sklepajo nova zavarovanja po razmeroma mirnih poletnih mesecih, in zato je bilo delovanje v zadnjih štirih mesecih 1939. leta

nekoliko prizadeto po vojni. Toda na splošno so zavarovalnice le obdržale svoje trdno stališče. Štirideset vodilnih zavarovalnic je 1939. leta sprejelo novih zavarovanj v znesku 131.000.000 funtov. Iz že navedenih vzrokov je ta vsota manjša od one leta 1938., vendar se je poslovanje že spet začelo popravljati.

Gospodarska stalnost

Kakor je to običaj v angleškem gospodarstvu, tudi prehodno dobo iz mirovnega v vojno gospodarstvo ne označujejo hitre in vidne spremembe, temveč trajni razvoj. Brezposelnost je v decembru padla za 41.000, in to v času, ko brezposelnost navadno naraste. Nove zaposlitve odpadajo predvsem na trgovine, hotele in zabavišča, kar kaže, da je poslovanje tudi v teh izrednih časih še dokaj normalno. Vpliv večje zaposlitve v tehničnih strokah, ladjedelstvu in izdelovanju aeroplanov se bo šele pokazal.

Glede kupne moči občinstva je zanimivo pogledati poročilo največje angleške »veleblagovnice«, ki izkazuje za leto 1939. dobiček preko 7.600.000 funtov na vplačan kapital samo 12% mil. funtov. To je rekordni dobiček, za 650.000 funtov večji ko 1938. leta. Druge trgovine na drobno sicer ne izkazujejo tako izrednih dobičkov, vendar tudi njihova poročila pričajo, da je kupna moč občinstva nezmanjšana.

Tudi dejstvo, da je občinstvo v sedmih tednih kupilo za 55 mil. funtov novih hranilničnih in obrambnih obveznic, kaže, da je še v stanu, prištediti precejšne vsote.

Narodni dohodek

Kljub vsem krizam prevladuje v Angliji mirno zaupanje, kar dokazuje predvsem cenovitost denarja. Državni dohodek narasča. V drugem tednu tekočega leta je dohodek presegel izdatke za skoraj čistih 12 milijonov. To je bil prvi vojni presežek. Plačila

dohodninskega in dopolnilnega davka so prispevala največ k temu presežku — do 40 milijonov funtov. Lani je bil odgovarjajoči dohodek le 23 ½ milj. funtov, in letos torej daleč presega proračunsko postavko 26 mil. na teden.

Naraščanje izvoza

Zadnja javna poročila za angleško zunanjo trgovino, za december preteklega leta, potrjujejo gibanje navzgor, ki ga je bilo opaziti v mnogih panogah angleške trgovine. V primeri z novembrom je narasel izvoz v decembru za 2.809.000 funtov na 40.169.000 funtov in bil tako 3% večji kakor decembra predlanskega leta. V celoti pa 1. 1939. ne dosega 1. 1938., toda kljub vojni ni vidno pasivna bilanca mnogo narasla v primeri z 1. 1938. — le za 14 milijonov funtov.

Povečanje izvoza v decembru je zadevalo predvsem industrijske izdelke, zlasti bombažno blago, ki je izkazalo prirastek za 1.300.000 funtov ali 37% v primeri s prejšnjim mesecem. Med tiste industrije, katerih izvoz se posebno dobro razvija, spada predvsem proizvodnja motornih vozil, ki je posebno zvišala svoj izvoz v Južno Ameriko. Novembra lanskega leta n. pr. so angleške tvornice izvozile vsak delavnik 330 vozil, ali 26% več kakor predlanskim. V prvih treh mesecih vojne je bil izvoz angleških motornih vozil v Avstralijo, Indijo, Burmo, Portugalsko in Urugvaj večji kakor kdaj koli poprej v zgodovini te industrije, in izvoz v Argentino je narasel za celih 172%.

Izvoz premoga je bil v decembru 1939 za 700.000 funtov večji kakor v novembru in vodja enega največjih premogovnikov je izjavil, da premogovna industrija še nikoli ni bila tako dobro organizirana, kakor je sedaj. Tudi tehnika hitro napreduje in na stotisoče ton diesellovega olja, motornega olja in drugih lahkih olj se proizvaja vsako leto.

Predmeti pod stalno kontrolo cen

V »Službenih novinah« od petka 16. februarja t. l. je objavljena odločba trgovinskega in socialno-političnega ministra št. 4652, s katero se predpisuje seznam kontroliranih predmetov in ki se glasi:

Na podstavi člena 1. uredbe o kontroli cen z dne 5. februarja 1940. odločamo:

(1) Da se kontrola cen v smislu uredbe o kontroli cen uporablja na te predmete: 1. kruh; 2. moka, izvzemši 0, Og, Ogg; 3. otrobi; 4. domače testenine; 5. riž; 6. kava in njeni surogati; 7. čaj; 8. jedilno olje, izvzemši v steklenicah in lit. vedrih (kantah) do 5 kg; 9. mast; 10. sveže meso; 11. mila, razen luksuznih; 12. sveče vseh vrst; 13. parafin; 14. drva za kurjavo; 15. premog; 16. Molino-Amerikan, tri vrste: 75 do 80 cm/I, II, III, 90 cm/I, II, III, 145 do 150 cm/I,

II, III, 180 cm/I, II, III, 200 cm/I, II, III; 17. srbsko platno, dve vrsti: 42 do 45 cm; 18. platno, bombažovo beljeno, širine 70 do 200 cm; 19. plavi (modri) gradl, dve najcenejši vrsti Ia, IIa; 20. cice (kretone), dve najcenejši vrsti, I, II; 21. bombažne preje; 22. sukanec 200 do 1000 jardov, vse vrste razen svilenega; 23. flanela in barchent za obleke; 24. loden in sukno; 25. volna in pavola za pletenje in vezenje; 26. sekire; 27. lopate; 28. kopače (ašovi); 29. kose; 30. srpi; 31. motike.

(2) Urad za kontrolo cen pri ministrstvu trgovine in industrije in pristojna občna upravna oblastva druge stopnje pričnejo takoj izvrševati poverjene jim funkcije glede kontrole cen teh predmetov. Ta odločba je stopila v veljavo z dnem objave, t. j. 16. februarja 1940.

Pred novim zvišanjem železniških tarif?

Listi poročajo, da se pripravlja novo zvišanje železniških tarif. Potreba zvišanja se utemeljuje s tem, da se je podražil premog. Ali se bodo železniške tarife zvišale linearno ali z ozirom na vrsto blaga, še ni določeno. Ni pa še sklicano zasedanje tarifnega odbora, ki bi bil edini upravičen, da sklepa o zvišanju tarif, in če bi se zvišanje izjavilo, tudi o načinu, kako se naj zvišanje izvede.

Po dosedanjih izkušnjah se je bati, da se bo zvišanje tarife tudi izvedlo in najbrže linearno, ker je to pač najenostavnejše. Če se bodo železniške tarife res zvišale, bo gospodarstvo znova težko udarjeno. Draginja bo znova narasla, vrednost denarja se bo zmanjšala, potrebne bodo višje mezde in že smo znova v onem začaranem krogu, iz katerega je izhod tako težaven.

Zato svarimo pred zvišanjem železniških tarif, ker so že sedanjje zadosti visoke.

Odkrito pa moramo reči še naslednje: Če je državi tako nujno potreben denar, zakaj pa se je znižala cena soli in brez potrebe znižali državni dohodki za 200 ali 300 milijonov din. Če bo kmet izdal sedaj za 1 dinar na mesec manj za sol, mu res ne bo dosti pomagano.

Nikakor ne gre, da se na ene kar neprestano vale nove obremenitve, drugim pa se poklanjajo vedno nove ugodnosti. Toliko rešpektu pa res ni treba imeti pred volivnimi kroglicami!

Zunanja trgovina

Svicaška trgovinska delegacija pride v Beograd zaradi nakupa večje količine svežega mesa v naši državi. Meso bo plačala z devizami.

V Beograd pride v kratkem posebna trgovinska delegacija Španije, da pripravi dogovor o izvozu večjih količin naše živine in našega lesa v Španijo. Seveda pa bo pri tej priliki treba rešiti tudi vprašanje plačila naših terjatev iz dobe pred začetkom španske državljanske vojne.

V Zagreb pride neka nemška delegacija zaradi nakupa večjih količin naše ribe.

V Londonu se je ustanovila posebna trgovska ustanova, ki bo zlasti kupovala perutnino in jajca v Romuniji in Jugoslaviji. Če bo ta ustanova res začela z nakupi, je verjetno, da se bodo cene jajcem še zvišale.

Svicaški zvezni svet je sklenil, da ne bo več objavljati podatkov o gibanju svicaške zunanje trgovine.

Romunski finančni minister Constantinescu je prišel v Sofijo, da podpiše trgovinsko pogodbo med Bolgarsko in Romunijo.

Italijanska trgovinska delegacija pride v kratkem v Bukarešto, da se dogovori o povečanju trgovine med Romunijo in Italijo.

Preciščeno žveplo in žveplov cvet iz točke 2 št. 197 uvozne carinske tarife sta za dobo šestih mesecev oproščena carine.

Dobave - licitacije

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 24. februarja ponudbe za dobavo afriške trave, razne platna, sukanca, lanene jadrenine, lanene tkanine in trakov za zastore; 25. februarja raznega kuhinjskega orodja in potrebščin, lesenih držal, ročic in zamaškov; 26. februarja stroja za brušenje ter brusov za ta stroj, raznih razpršilcev za nafto, alfabetičnih črk ter zakovic.

Strojna šola mornarice, Boka Kotorska sprejema do 28. februarja ponudbe za dobavo raznega ročnega orodja ter merilnih predmetov.

Hydrografski institut mornarice v Splitu sprejema do 5. marca ponudbe za dobavo koordinatografa.

LICITACIJA:

Povlečenje 5 mm bronaste žice v 3 mm žico. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pisмено licitacijo za oddajo povlečenja 21.100 kg stare silicium-bronaste žice, 5 mm v premeru, v silicium-bronasto žico, 3 mm v premeru. Licitacija bo dne 2. marca 1940. ob enajstih v pisarni ekonomskega oddelka, soba št. 42, Sv. Jakoba trg 2/I. Pogoji po din 30— v pisarni direktorije.

Dne 24. februarja bo pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo strojev (radilica) in orodja.

Dne 26. februarja bo v intendaturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo fižola, riža, zdroba, testenin, olja, paprike, kavinih konzerv in čaja.

Dne 26. februarja bo pri Centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo raznih vrst vijakov; 5. marca čistega bencina za rudnik v Kaknju.

27. februarja bo pri ekonomskem oddelku gen. direktorije državnih železnic v Beogradu licitacija za dobavo stekla v ploščah; 4. marca ornamentnega in barvanega stekla; 5. marca Polonso-elementov in dne 7. marca steklenih obločnic.

Dne 21. februarja bo pri upravi zavoda »Čačak« v Čačku licitacija za dobavo plovnatih fitiljev in zapiravcev iz bombaža.

Dne 5. marca bo pri Vojnotehničnem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo večje množine emajlirane in druge posode.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje spremembe in dodatki:

And. Elsbaecher, Laško, trgovina z mešanim blagom. Besedilo firme odslej: And. Elsbaecherja nasl. Konrad Elsbaecher. Izbrise se skupna prokura Ivana Elsbaecherja in Anete Elsbaecher. Vpiše se prokura: Aneta Elsbaecher, soproga trgovca v Laškem.

Centralna transportna družba z o. z., Ljubljana. Spremenila se je družbena pogodba. Osnovna glavica se je zvišala od 250.000 na 750.000 din ter je v gotovini popolnoma plačana. Vpišejo se: poslovodja: Franc J. Loeb v Ljubljani; prokuristi: Wiesler Rudolf v Zagrebu, Neumann Bogdan v Zagrebu in Schubert Avgust v Beogradu. Tvrdo podpisuje kolektivno poslovodja z enim prokuristom.

»Triglav«, industrija perila in obleke J. Olup v Ljubljani. Vpiše se družbenik Olup Zvonimir, trgovec v Ljubljani, zaradi česar javna trgovska družba. Besedilo odslej: »Triglav« industrija perila in obleke J. Olup in sin. Družbo zastopata skupno oba družbenika.

»Zora« trgovina z nogavicami, manufakturnim in galanterijskim blagom, perilom, pleteninami Tea Vasič, komanditna družba, ni več komanditna družba in se je besedilo spremenilo, da odpadeta besedi: »komanditna družba«.

Jugoslavenska P. Beiersdorf & Co., družba z o. z., Maribor. Vpiše se nadaljnji poslovodja Doetsch-Benziger Rihard, pooblaščenec tvrdke »Chemische Fabrik Pilot AG« v Bazlu.

Lesna in splošna industrijska delniška družba, Maribor. Izbrise se člana upravnega sveta doktor Thalman Valter in Thalman Kurt, vpišeta pa novo izvoljena člana Linninger Vilim, tehnični poslovodja v Fužinah in inž. Oton Frangeš v Zagrebu.

Unio družba, tovarna kemično-tehničnih proizvodov, družba z o. z., Maribor. Osnovna glavica se je zvišala od 250.000 na 750.000 dinarjev in je vplačana v celoti v gotovini.

Josip Ornič, Ptuj, trgovina z mešanim blagom in deželni prideli, parna pekarna in veletrgovina z vinom in sadjem. Besedilo firme odslej: »Jos. Ornič lastnik Ornič Pavel«.

A. Senčar in sin, Ptuj. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki, eksport jaje na debelo in drobno. Spremenilo se je besedilo firme v A. Senčar in sin, imetnik Senčar Milko.

Majerhold Anton ml., St. Janž, p. Rečica ob Savinji. Obratni predmet: trgovina z vinom na debelo. Sedež firme odslej: Mozirje.

Norbert Zanier & sin, trgovina z raznim blagom, deželnimi pridelki, vinom in hmeljem, St. Pavel pri Preboldu. Firmo zastopata oba družbenika: Anton Cvenkel, veletrgovec v St. Petru v Savinjski dolini, ter Cvenkel Nadina, hči veletrgovca, ter še prokuristinja Valerija Cvenkel, soproga veletrgovca.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Proračunsko zasedanje banskega sveta končano

V soboto dopoldne se je z razpravo o proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo zaključilo zasedanje banskega sveta. V debati so banski svetniki zlasti poudarjali potrebo po izboljšanju cestnega omrežja. Ponovno so tudi zahtevali banski svetniki, da se odpravi krošnjarstvo. Zahtevalo se je tudi izboljšanje strokovnega nadaljevalnega šolstva ter navedle razne ovire, ki škodujejo razvoju trgovine, industrije in obrta. Izrečenih je bilo več iniciativnih misli, ki zaslužijo vse upoštevanje.

Banski svet je nato prešel na razpravo o proračunu dohodkov, o katerem je poročal načelnik dr. Orel.

Dohodki se dele na naslednje davčne postavke (vse v milijonih din): doklade na državne dohodke 797, delež od skupnega davka na poslovni promet 2-9, trošarine 404, banovinski davki in takse 194, razni dohodki 3-8, terjatve iz prejšnjih let 3-5, skupno 1398 milijon din.

Proračun bednostnega sklada se je znižal od 6-85 lani na 7-2 milijona din v bodočem proračunskem letu.

Banski svetnik Ivan Avsenek je nato pojasnil nekatera vprašanja, o katerih se je govorilo na zasedanju. Med drugim je omenil: Zaradi uvoznice in izvoznice je vedno polno pritožb. Namesto trgovinskega ministrstva jih daje finančno ministrstvo. Dele jih uradniki, ki so izšli iz najvišje drž. uprave, ki se manj ozirajo na potrebe zasebnikov. Na drugi strani pa se s tem objektivno presoja vsi problemi, ne da bi se favorizirali nekateri zasebniki. Razmere so nas prisilile, da smo začeli tudi mi izvajati dirigirano gospodarstvo. Zaradi birokratskega sistema pa je prišel marsikateri ukrep prekasno. Tudi v deviznem odboru odločajo birokrati ter je zato nevarnost, da bo njegov postopek prepočasen. Upati je, da dobimo mešan devizni odbor, ker bo Hrvatska imenovala svoje zastopnike v devizni odbor.

Govoril je o pomanjkanju bencina in o vzrokih uvedbe bencinskih kart. Nevarnost je, da bo na poletje ali na jesen zopet primanjkovalo bencina.

Glede izvoza živine je dejal, da

se bodo po novi uredbi izvozniki kontingenti za združništvo zvišali. Potrebna bi bila ustanovitev slovenske lokalne centrale za izvoz živine ter je verjetno, da bo Beograd na tako centralo tudi pristal.

Uredba o kontroli cen je imela v prvem osnutku mnoge napake. Poskus, potisniti cene nazaj na 1. september, se ne more posrečiti.

Namesto zavoda za pospeševanje zunanje trgovine se ustanovi direkcija za zunanjo trgovino, ki bo dirigirala tudi uvoz. Odslej se bodo upoštevali tudi konsumenti.

Nato je govoril b. sv. Avsenek o banovinskem proračunu ter naglasil, da je Slovenija na vsak način dovolj močna, da vzdrži samoupravo. Pa tudi, če bi morala dati nekaj več denarja, bi ga dala, ker zahteva to naša narodna samobitnost. Mnenja je, da ni izvedljivo, da bi samouprava pobirala vse davke in dajala državi določene tangente, ker se mora ohraniti skupno finančno ministrstvo. Deliti se bodo mogli le neposredni davki. Zato je potrebna največja previdnost pri sestavljanju proračunov. Po sedanjih evropskih vojni bo razvoj najbrže isti kot l. 1920. Zato je prav, če ni proračun prenapet.

Dr. Leskovar je nato predlagal resolucijo, s katero se pozdravlja ustanovitev banovine Hrvatske ter zahteva ustanovitev banovine Slovenije. Z glasnim odobravanjem je bila resolucija sprejeta, soglasno so bile sprejete tudi vse ostale resolucije.

Ko se je zahvalil g. banu dr. Natlačenu za njegovo delo v imenu vse ban. svetnikov g. Novak, je imel ban zaključni govor. Najprej je priporočal občinam, da zvišajo prejemke obč. uradnikom vsaj na 1000 din mesečno. Nato se je na kratko dotaknil svoje izjave v uvodnem govoru o potrebi pobijanja komunizma ter je na koncu svojega govora izrazil željo, da bi se banski svet nadomestil z banovinskim zborom. Upa, da se bo to tudi prihodnje leto zgodilo in da se sedaj poslavljamo od banskega sveta.

Končno se je zahvalil banskim svetnikom, uradništvu in tudi časnikarjem za njih delo v korist banovine.

Povpraševanja po našem blagu v tujini

81 — Praga: bolhačev prah, cvet in ekstrakti, čebelni vosek, razna semena in zdravilne rastline.

82 — Aleksandrija: očetna, žveplena in azotna kislina ter drugi kemični proizvodi.

83 — London: razna semena.

84 — Napolj: grahorica.

85 — Hamburg: zastopnik, ki odide čez dva meseca v Severno Ameriko, išče zvezo z našimi izvozniki, zlasti tvornicami konserv.

86 — Praga: živi krapi.

87 — Milan: moka.

88 — Hamburg: išče se zveza z jugoslovanskimi izvozniki agrarnih proizvodov.

89 — Anvers: suhe češplje in breskve, ribje konzerve.

90 — Basel: živila.

91 — Aleksandrija: kemični proizvodi, zlasti za industrijo za strojenje kož.

92 — Dunaj: Listje od malin in jagod.

93 — London: ščetine.

94 — Smirna: ponuja se zastopnik jugoslovanskim tvornicam za tamkajšnji trg.

95 — Dunaj: vrvi iz konoplje za vezanje klasja.

96 — New York: preproge, izdelki domače industrije (pirotski, bosenski itd.).

Ponudbe tujega blaga:

10 — Turin: sodi za bencin, remorkerji in drug material za transport bencina in olja.

11 — Hamburg - Wilhelmsburg: agent, ki bi na račun naših uvoznikov prevzemal nakup nemškega blaga, nudi svoje usluge.

12 — Sioux City (Jowa, U.S.A.): aparati za proizvodnjo elektrike s pomočjo vetra za uporabo v oddaljenih krajih, zlasti pa za zaklonišča pred letalskimi napadi v primeru pretrganja električnega toka.

14 — Milan: išče se zastopnik za plasiranje avtomatičnih ognjišč na premost.

15 — New York: mineralno olje, parafin in drugi proizvodi nafte.

16 — Palermo: aktivni premost, olje iz južnega sadja, neškodljive barve.

17 — Madrid: z namenom sklenitve kompenzacijskih poslov se išče zveza z uvozniki južnega sadja, plutovine in smole.

18 — Hamburg: stekleno blago, termometri za laboratorije, kemikalije ter farmacevtske specialitete.

19 — Düsseldorf: tvorniške opreme.

20 — New York: kemični proizvodi kakor: toluol, ksilol, ben-

col, fenol, bitumen; kovine: surovo železo, kromolibden, ferotamin, ferofosfor.

21 — Berlin - Charlottenburg: preparat za odpravo infekcijskih klic iz vode (tifus, paratifus, kolera itd.), ki istočasno varuje vodo od 8—14 dni pred novimi infekcijami.

22 — Carrara: kandirano sadje, marmelade.

23 — Milan: Italijanska tovarna za moderno električno strojno opremo za gledališča in tiskarne išče primerne zastopnike za plasiranje teh proizvodov v naši državi.

Interesenti naj se obrnejo na »Obaveštajni osek Zavoda za unapredjenje spolne trgovine u Beogradu«, poštni predal 818 ali na »Delegacijo Zavoda za unapredjenje spolne trgovine, Zagreb, Ilica 49/III., 2. stopnišče, ter naj pri tem navedejo tekočo številko povpraševanja oziroma ponudbe ter kraj, na katerega se povpraševanje oziroma ponudba nanaša.

Doma in po svetu

Sofijsko »Utro« je objavilo izjavo podpredsednika vlade dr. Mačka, ki uvodoma svoje izjave naglašajo iskreno željo vseh Jugoslovancev za sporazum z Bolgari. Nato je doktor Maček dejal: Osebnostno mislim, da ni v sedanjih mednarodnih situaciji nobena žrtve zama, če je bila storjena, da se doseže edinstvo in enotna volja v sreči in razumu vseh Jugoslovancev od Jadranskega do Črnega morja. To zahtevajo od nas tako zemljepisne, etnografske kot tudi politične okoliščine. Nato je dr. Maček poudaril veliki pomen ustanovitve jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice, ker je treba po starem latinskem pregovoru najprej živeti in šele potem filozofirati. Kadar je želedec naroda in države zadovoljen, je vse drugo lahko.

Dr. Maček je nadalje dejal, da se sporazum razvija normalno in da je vrnitev na stare razmere nemogoča.

Bivši madžarski poslanec Leon Deak iz Vojvodine je govoril na shodu v Senti, kakšno politiko naj vodi madžarska narodna manjšina. Dejal je, da je madžarska mladina nestrpna in da hoče, da se dela hitro. Zato se je sedaj začela organizirati pod geslom avtonomije Vojvodine. Bivša madžarska stranka pa je nasprotna vsaki teritorialni avtonomiji Vojvodine, ker bi bil to skok v temo. To stvar morajo izvesti Jugoslovanci sami. Beograd bi smatral vsako tako avtonomistično gibanje kot separatizem. Za Madžare se postavlja vprašanje: ali sodelovanje z JRZ ali z dr. Mačkom. Kdo nudi več, to je za Madžare važno. Dr. Maček pozna vsa vprašanja in položaj Madžarske, toda ni dosegal še pravičnega, da nam pomaga. Zato bi bilo napačno, če bi se Madžari potožili za avtonomijo Vojvodine. Pri pogajanjih s predsednikom vlade Cvetkovičem so Madžari dobili nekatere ugodnosti.

Dr. Stojadinović, ki je zamen poskušal, da bi ga sprejel glavni rad. odbor, skuša sedaj ustanoviti s svojimi prijatelji Srbsko radikalno stranko.

Ljuba Davidović, šef demokratske stranke, je pred dnevi težko obolel in davi, 19. februarja, o polni devetih preminul.

Umrli je Stevan Karamota, bivši gen. direktor Jadransko-podunavske banke, ki je igral posebno veliko vlogo pri likvidaciji Jadranske banke.

V četrtek dne 22. februarja se v Beogradu svečano odpravi **Zavod za italijansko kulturo**. K otvoritveni svečanosti pride tudi italijanski prosvetni minister Bottai. Enak zavod kot v Beogradu se kasneje odpravi tudi v Zagrebu. V Ljubljani za italijanski jezik in italijansko kulturo. Ustanovila se bo tudi večja italijanska knjižnica.

Banovina Hrvatska bo imela od 1. aprila naprej samostojno finančno gospodarstvo, kakor poroča »Slobodni dom«, glavno glasilo HSS. Novih banovinskih davkov ne bo.

Naš dosedanji poslanik v Sofiji Jurišić je bil imenovan za poslanika v Bernu. Bolgarski listi so ob njegovem odhodu poudarili njegove zasluge za zблиžanje med Bolgarsko in Jugoslavijo. Za poslanika v Sofiji je imenovan dosedanji poslanik v Bernu Milošević.

Banska uprava v Ljubljani se baje pogaja s Prizadom in direk-

ruze. Samo majhen del te količine bi bil prepuščen zasebni iniciativi, da jo uvozi v Slovenijo. Pšenico bi plačala banska uprava po 180, koruzo pa po 130 din.

Ker se je zvišala cena parafinu od 1. septembra za 26 din za kg, predlagajo nekateri, da bi se ustanovila tovarna, ki bi proizvajala parafin iz parafinskega škrljčevca. Za pridobitev 2000 ton parafina je potrebno 100.000 ton škrljčevca.

Za načelnika carinsko-gospodarskega oddelka v gradbenem ministrstvu je bil imenovan dosedanji šef kabineta inž. Valentin Vončina.

Odbor za reguliranje cen mešanih bencina z alkoholom se po novi spremembi pravilnika sestavi iz načelnika carinskega oddelka, načelnika davčnega oddelka, predstavnika uprave državnih monopolov, po enega predstavnika ministrstev za notranje in zunanjo trgovino in industrijo, dveh predstavnikov banovine Hrvatske, po enega predstavnika Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, Jug. turing kluba, Zveze avtomobilskih podjetij, dveh predstavnikov industrijskih rafinerij oz. njih zajednice in enega predstavnika ostalih domačih predelovalcev nafte.

Ustanovil se je sklad dr. Pavla Grošlja za pospeševanje raziskovalnega in publicističnega dela na področju prirodnoznanstva med Slovenci. Trgovci darujejo za ta sklad!

Krapinska tekstilna tvornica je ustavila obratovanje zaradi pomanjkanja premoga.

Ustanovitev lastnega okrožnega urada zahteva Varaždin, ker je v mestu in okolici nad 5000 zavarovancev.

Karlovec dobi svoje letališče. Subvencija za niveliranje letališča je že dovoljena.

Zaradi pomanjkanja premoga so bile na švedskem začasno zaprte cerkve, nato pa tudi srednje in ljudske šole.

Snežne lavine so v Dalmaciji v Tomislavgradu in v okolici porušile dve hiši. 13 ljudi je izgubilo življenje.

Na Karelijski ozini so sovjeti koncentrirali 40 divizij in 10 bataljonov vojnih voz.

Sovjetski naval na Karelijsko ozino se ni prav nič popustil in so se morali Finci znova umakniti. Nasprotno pa poročajo Finci, da so dosegli severno od Ladoškega jezera in pri Kuhmu velike uspehe, kjer so uničili tri bataljone. Nasprotno pa pravi sovjetsko poročilo, da so sovjetske čete znova zasledile 22 utrjenih postojank ter zaplenile 170 topov in 420 strojnice.

Finska vlada je vpoklicala pod orožje še zadnje letnike. Če Fini v resnici ne pride pomoč iz tujine, potem ni upanja, da bi se mogla Finska ubraniti, ker ji bo kmalu zmanjkalo rezerv, da nadomesti svoje izgube. Na Finskem je bilo zato zaradi negativnega odgovora švedske vlade razočaranje tem večje.

Britanski minister za dominione Eden je pregledal avstralske čete v Palestini.

Italijanska filmska industrija je lani izdelala 103 filme.

Belgijska vlada je sklenila, da v primeru vojske ne bo evakuirala prebivalstva, ker je to nemogoče.

Nemčija in Velika Britanija pripravljata dogovor o zamenjavi vojnih ujetnikov.

Nove tekstilne tovarne na Hrvatskem

Poleg treh novih tekstilnih tovarn, ki so se še pred kratkim ustanovile na Hrvatskem, se ustanove še naslednje:

»Zenit«, industrija pletenega blaga v Zagrebu. Tovarna bo proizvajala bombažno in volneno pleteno blago.

Tovarna trikotaže »King« se ustanovi v Čakovcu. Proizvajala bo moško, žensko in otroško perilo.

V Daruvaru se je ustanovila komanditna družba **»Triko-Maja«**, mehanično proizvodnjo trikotaže in pletenega blaga. Izdelovala bo tudi obleke za zimski šport.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani odpravlja trgovcem, gostilničarjem, obrtnikom tekoče račune in daje kredite pod ugodnimi pogoji.